

Секція А1 Освітні науки	
УДК 378.147:81'243:81'272(474.5)	
Дата першого надходження статті до видання	2026-07-10
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-07-16
Дата публікації/оприлюднення	2026-07-28

Мовна політика Литви в контексті цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти

Віротченко Світлана Андріївна

кандидат філологічних наук, доцент,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна

e-mail: s.a.virotchenko@karazin.ua

<https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Анотація. У статті актуалізовано проблему реалізації державної мовної політики Литви у сфері вищої освіти, її нормативно-правових засад і впливу процесів цифровізації й інтернаціоналізації на розвиток мовної освіти. **Метою дослідження** є обґрунтування особливостей реалізації державної мовної політики Литви у сфері вищої освіти та визначення механізмів поєднання підтримки державної мови з розвитком багатомовності в умовах цифровізації та інтернаціоналізації. У процесі дослідження використано такі **методи**: аналіз, узагальнення, порівняльно-правовий, контент-аналіз нормативно-правових актів, програм розвитку державної мови та наукових праць литовських і зарубіжних дослідників. **Основні результати**: автором встановлено, що мовна політика Литви ґрунтується на чітких нормативно-правових засадах, що забезпечують функціонування литовської мови як державної в усіх сферах суспільного життя, зокрема у вищій освіті. Визначено роль державних органів у реалізації мовної політики, уніфікації мовних норм, контролі за дотриманням мовного законодавства та розвитку сучасної термінологічної бази. Проаналізовано систему сертифікації рівнів володіння державною мовою, нормативні документи, спрямовані на підвищення престижу литовської мови, цифрові мовні ресурси та технології, покликані забезпечити конкурентоспроможність державної мови. Виявлено, що сучасна мовна політика Литви спрямована як на захист державної мови, так і на підтримку багатомовності та інтернаціоналізації вищої освіти. Зокрема, мовна політика закладів вищої освіти орієнтована на гармонійне поєднання розвитку державної мови та формування високого рівня іншомовної компетентності. Водночас визначено окремі виклики, пов'язані із посиленням ролі англійської мови в академічному середовищі та необхідністю збереження позицій литовської мови як мови науки. **Наукова новизна** одержаних результатів полягає у комплексному висвітленні сучасної моделі державної мовної політики Литви крізь призму цифровізації, інтернаціоналізації та розвитку багатомовності, а також особливостей інтеграції мовної політики у стратегії розвитку університетів. **Практичне значення** роботи полягає у можливості використання отриманих результатів під час розроблення стратегії удосконалення мовної політики у сфері вищої освіти України, модернізації мовної освіти, підготовки майбутніх педагогів і філологів, а також при проведенні подальших порівняльно-педагогічних досліджень розвитку мовної освіти в країнах Балтії та Європейського Союзу.

Ключові слова: багатомовність, державна мова, електронні мовні ресурси, мовна освіта, мовне законодавство, мовні технології, університетська освіта.

Language policy of Lithuania in the context of digitalization and internationalization of higher education

Svitlana Virotschenko

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine

e-mail: s.a.virotschenko@karazin.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>

Abstract. The article updates the problem of implementation of the state language policy of Lithuania in the field of higher education, its regulatory and legal foundations and impact of digitalization and internationalization processes on the development of language education. The purpose of the study is to substantiate the specifics of the implementation of the state language policy of Lithuania in the field of higher education and to identify mechanisms for combining support for the state language with the development of multilingualism in the context of digitalization and internationalization. The following methods were used in the research process: analysis, generalization, comparative-legal, content analysis of normative legal acts, state language development programs and scientific works of Lithuanian and foreign researchers. Main results: the author established that the language policy of Lithuania is based on clear regulatory and legal principles that ensure functioning of the Lithuanian language as the state language in all spheres of public life, in particular in higher education. The role of state bodies in the implementation of language policy, unification of language norms, control over compliance with language legislation and development of the modern terminological base is determined. The system of certification of proficiency levels in the state language, regulatory documents aimed at increasing the prestige of the Lithuanian language, digital language resources and technologies designed to ensure the competitiveness of the state language were analyzed. It was found that the modern language policy of Lithuania is aimed both at protecting the state language and at supporting multilingualism and internationalization of higher education. In particular, the language policy of higher education institutions is focused on a harmonious combination of the development of the state language and formation of a high level of foreign language competence. At the same time, certain challenges related to the strengthening of the role of the English language in the academic environment and the need to preserve the position of the Lithuanian language as a language of science have been identified. The scientific novelty of the obtained results lies in the comprehensive coverage of the modern model of the state language policy of Lithuania through the prism of digitalization, internationalization and development of multilingualism, as well as peculiarities of integration of language policy into university development strategies. The practical significance of the work lies in the possibility of using the obtained results during the development of a strategy for improving the language policy in the field of higher education of Ukraine, modernization of language education, training of future teachers and philologists, as well as during further comparative pedagogical research on the development of language education in the Baltic countries and the European Union.

Keywords: electronic language resources, language education, language legislation, language technology, multilingualism, state language, university education.

Вступ

Актуальність проблеми. Європейський простір вищої освіти сьогодні визначається одночасною дією двох взаємопов'язаних тенденцій. З одного боку, заклади вищої освіти дедалі активніше інтернаціоналізують освітню діяльність, розширюють

англомовні освітні програми, залучають іноземних здобувачів і викладачів, що є однією з умов їхньої міжнародної конкурентоспроможності. З іншого боку, країни Європейського Союзу посилюють акцент на збереженні та розвитку державних мов як складової культурної спадщини та мовної різноманітності. У цих умовах особливо актуальним є пошук ефективних моделей мовної політики у сфері вищої освіти, які б забезпечували баланс між підтримкою державної мови та розвитком багатомовного академічного середовища.

Досвід Литви є особливо показовим у цьому контексті. Після відновлення незалежності в країні було сформовано цілісну систему нормативного регулювання функціонування державної мови, яка постійно доповнюється новими стратегічними документами, спрямованими на цифрову трансформацію, розвиток мовних технологій, інтернаціоналізацію закладів вищої освіти та інтеграцію до Європейського освітнього простору. Водночас розширення використання англійської мови в академічному середовищі актуалізує питання збереження позицій литовської мови як мови науки та професійної підготовки.

Для України вивчення цього досвіду має не лише теоретичне, а й практичне значення. В умовах повномасштабної війни, переосмислення державної мовної політики та європейської інтеграції постає важливим пошук ефективних механізмів поєднання захисту державної мови з відкритістю системи вищої освіти до міжнародної академічної співпраці. Саме тому аналіз литовської моделі становить інтерес як для розвитку освітньої політики, так і для модернізації мовної освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мовної політики Литви в умовах цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти останніми роками привертає дедалі більшу увагу як литовських, так і зарубіжних науковців. Сучасні дослідження засвідчують поступовий перехід від аналізу нормативно-правових засад функціонування державної мови до вивчення взаємодії мовної політики з процесами глобалізації, цифровізації, академічної мобільності та інтернаціоналізації вищої освіти.

Одним із провідних напрямів сучасних досліджень є аналіз державної мовної політики в контексті міжнародних тенденцій розвитку вищої освіти. Так, K. Rozenvalde, B. Klaas-Lang і N. Mačianskienė [14], A. Matulionytė і K. Jakaitė-Bulbukienė [13] розглядають мовну політику університетів Балтійських держав крізь призму взаємовідносин між державою та закладами вищої освіти. Дослідники доходять висновку, що сьогодні університети прагнуть більшої автономії у визначенні мов навчання, тоді як державні інституції продовжують розглядати національну мову як основний елемент культурної та політичної безпеки. На відміну від цього підходу, T. Bulajeva та G. Hogan-Brun [4], R. Dobržinskienė та A. Stepanovienė [6], R. Wilkinson та R. Gabriēls [20], Biciutko T. [3] звертають увагу на необхідності пошуку балансу між процесами інтернаціоналізації та збереженням національної мовної ідентичності. На думку науковців, саме баланс цих двох напрямів визначає ефективність сучасної мовної політики будь-якої країни.

Значне місце в науковій літературі займають дослідження, присвячені мовній політиці університетів. Зокрема, N. Mačianskienė [12] вказує на необхідність формування цілісної мовної політики закладу вищої освіти як одного із чинників його міжнародної конкурентоспроможності. Запропоновані авторкою підходи знайшли практичне відображення у Керівних принципах мовної політики Університету Вітовта Великого

[10], де багатомовність розглядається не як загроза державній мові, а як необхідний ресурс розвитку академічної спільноти. На відміну від загальнодержавних нормативних документів, університетська мовна політика спрямована на практичне забезпечення мультилінгвальності, міжнародної співпраці та інтеграції іноземних здобувачів освіти.

Окрему групу становлять джерела, де висвітлюються особливості функціонуванню литовської мови в умовах цифровізації. Нормативні документи, ухвалені упродовж останніх років, зокрема Програма використання, нормування та поширення державної мови [17], Програма підвищення престижу литовської мови [11] та Керівні принципи державної мовної політики на 2023-2030 роки [18], демонструють зміщення акцентів державної мовної політики. Якщо попередні документи були зосереджені переважно на нормативному регулюванні, то сучасні програми значну увагу приділяють розвитку мовних технологій, цифрових корпусів, електронних словників, термінологічних ресурсів, автоматичного перекладу та мовного супроводу цифрового середовища. Таким чином, цифрова трансформація наразі розглядається як один із основних механізмів забезпечення життєздатності литовської мови.

У сучасних працях простежується також зростання інтересу до питання функціонування державної мови в академічній науці. Якщо G. Hogan-Brun і M. Ramonienė [8] ще раніше вивчали процеси інтелектуалізації литовської мови та її спроможність обслуговувати наукову сферу, то сучасні дослідження стосуються питання посилення впливу англійської мови на академічне середовище. Так, A. Barzdenienė [2] звертає увагу на ризики поступового зменшення сфер використання литовської мови в науковій сфері, наголошуючи, що домінування англійської мови може негативно вплинути на розвиток національної наукової термінології. Водночас дослідниця не заперечує необхідності міжнародної академічної інтеграції, а підкреслює потребу вироблення збалансованої мовної політики.

Науковці та політики також приділяють увагу взаємозв'язку мовної політики та мовної освіти. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR) [5] стали методологічною основою для формування сучасної системи оцінювання мовної компетентності у більшості європейських країн, у тому числі й Литві. На відміну від загальноєвропейського підходу, литовська система державної мовної сертифікації [16] орієнтується не тільки на визначення рівня володіння мовою, а й на професійні вимоги до окремих категорій працівників, що говорить про поєднання європейських освітніх стандартів із національними пріоритетами мовної політики.

Виділення невирішеної частини проблеми. Проведений аналіз наукових праць і нормативно-правових документів засвідчує, що питання мовної політики Литви вивчається переважно у правовому, соціолінгвістичному або освітньому вимірах. Значна увага приділяється становленню державної мовної політики, функціонуванню литовської мови як державної, процесам інтернаціоналізації вищої освіти та впливу англійської мови на академічне середовище. Водночас більшість досліджень зосереджується на окремих аспектах цієї проблематики, не розглядаючи її комплексно в сучасних умовах цифрової трансформації. Таким чином, недостатньо висвітленим залишається питання взаємозв'язку між сучасною державною мовною політикою Литви, процесами цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти. Потребує наукового осмислення те, яким чином сучасні нормативні документи впливають на

функціонування державної мови в університетському середовищі, розвиток багатомовності, мовної освіти та цифрових мовних ресурсів. Саме необхідність комплексного аналізу цих процесів і зумовлює актуальність цього дослідження.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування особливостей реалізації державної мовної політики Литви у сфері вищої освіти та визначення механізмів поєднання підтримки державної мови з розвитком багатомовності в умовах цифровізації та інтернаціоналізації.

Наукова новизна. Наукова новизна полягає у висвітленні взаємозв'язку між державною мовною політикою та інституційними мовними стратегіями закладів вищої освіти Литви, що дало змогу визначити механізми забезпечення балансу між зміцненням статусу державної мови, цифровізацією, інтернаціоналізацією вищої освіти та розвитком багатомовного академічного середовища.

Практичне значення. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання під час розроблення стратегій розвитку українських університетів в частині мовної політики, удосконалення нормативного забезпечення мовної освіти, а також під час підготовки фахівців з освітньої політики, педагогіки та філології.

Методологія

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження слугував комплекс якісних методів аналізу нормативних документів. Основним методом було обрано порівняльно-правовий аналіз, який застосовано з метою зіставлення положень Конституції Литви, Закону про державну мову, Закону про вищу освіту, а також сучасних нормативних документів, що регламентують мовну політику країни. Цей метод дав змогу простежити розвиток нормативно-правового забезпечення мовної політики та встановити особливості її реалізації в контексті цифровізації й інтернаціоналізації вищої освіти. Для вивчення механізмів реалізації мовної політики застосовано контент-аналіз нормативних документів Державної комісії з литовської мови, Державної мовної інспекції та інших профільних установ. У процесі аналізу було визначено основні напрями державної мовної політики, засоби її реалізації, а також заходи, спрямовані на підтримку литовської мови в освітньому й цифровому середовищі. Порівняльний метод використано для зіставлення підходів, представлених у дослідженнях литовських та зарубіжних науковців, що дозволило виявити спільні риси та відмінності у трактуванні взаємозв'язку між мовною політикою, інтернаціоналізацією вищої освіти та розвитком багатомовності. Окрему увагу приділено порівнянню позицій дослідників щодо балансу між збереженням державної мови та розширенням використання англійської мови в академічному просторі. Метод кейс-аналізу застосовано під час дослідження принципів мовної політики Університету Вітовта Великого як прикладу інституційної реалізації державної мовної політики в закладі вищої освіти. Це метод дав можливість простежити, яким чином загальнодержавні принципи мовного регулювання адаптуються до потреб академічного середовища та поєднуються із завданнями інтернаціоналізації. Для систематизації отриманих результатів використано метод тематичного узагальнення, за допомогою якого було інтегровано дані нормативних і стратегічних документів та наукових джерел у цілісне висвітлення сучасної мовної політики Литви в умовах цифрової трансформації та інтернаціоналізації вищої освіти.

Джерела даних. Джерельну базу дослідження становили офіційні нормативно-правові акти Литви, стратегічні документи у сфері державної мовної політики, а також наукові публікації литовських і зарубіжних дослідників, присвячені питанням мовної політики, цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти. Основу аналізу склали Конституція Литовської Республіки, Закону про державну мову, Закону про вищу освіту, Керівні принципи державної мовної політики на 2023-2030 роки, Програма використання, нормування та поширення державної мови, Програма підвищення престижу литовської мови, а також документи Державної комісії з литовської мови та Державної мовної інспекції. Крім того, було використано матеріали міжнародних організацій, зокрема Ради Європи, а також наукові праці, опубліковані у міжнародних виданнях, у яких висвітлюються проблеми мовної політики країн Балтії, функціонування державної мови в академічному середовищі та впливу процесів інтернаціоналізації на мовну політику закладів вищої освіти. Добір джерел здійснювався на основі їхньої наукової релевантності та безпосереднього зв'язку з предметом дослідження.

Інструменти аналізу. Оскільки дослідження має якісний характер, спеціалізоване програмне забезпечення не використовувалося. Аналіз здійснювався шляхом опрацювання електронних текстів нормативно-правових і стратегічних документів та наукових публікацій із подальшою систематизацією, порівнянням і узагальненням отриманих результатів.

Обмеження дослідження. Результати дослідження стосуються особливостей мовної політики Литви в умовах цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти й ґрунтуються на аналізі чинних нормативно-правових і стратегічних документів та наукових праць. Отримані висновки відображають сучасний стан мовної політики Литви і не можуть бути поширені на інші країни, оскільки формування мовної політики визначається історичними, правовими, соціокультурними та освітніми особливостями кожної держави. Крім того, дослідження не передбачало проведення опитування учасників освітнього процесу, тому наведені висновки характеризують нормативний і концептуальний рівні реалізації мовної політики.

Результати

У результаті аналізу нормативно-правових документів Литви, стратегічних програм розвитку державної мови, наукових праць литовських та зарубіжних авторів, а також інституційних документів закладів вищої освіти було систематизовано складові сучасної мовної політики країни у сфері вищої освіти. Проведене дослідження дало змогу встановити ключові напрями реалізації державної мовної політики, виокремити основні суб'єкти її формування та визначити особливості поєднання політики підтримки державної мови з процесами цифровізації й інтернаціоналізації вищої освіти. За результатами проведеного дослідження встановлено, що сучасна мовна політика Литви базується на комплексному поєднанні нормативно-правових, інституційних, освітніх та цифрових механізмів забезпечення функціонування литовської мови. У той самий час розвиток міжнародної співпраці у сфері вищої освіти не визначається як альтернатива державній мовній політиці, а інтегрується в неї за допомогою механізмів регульованої багатомовності.

За результатами дослідження було виокремлено ключові складові мовної політики Литви та згруповано за напрямками реалізації, що представлено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Складові та напрями реалізації мовної політики Литви у сфері вищої освіти.

Складова мовної політики	Напрямок реалізації
Нормативно-правове забезпечення	Функціонування державної мови регламентується Конституцією Литовської Республіки, Законом про державну мову, Законом про вищу освіту та системою стратегічних документів.
Інституційне забезпечення	Реалізацію мовної політики забезпечують Державна комісія з литовської мови, Державна мовна інспекція, муніципальні мовні служби, Інститут литовської мови та заклади вищої освіти.
Мовна освіта	Запроваджено систему оцінювання володіння державною мовою, що узгоджується із рівнями CEFR і застосовується у професійній діяльності та державному секторі.
Цифровізація	Завданням мовної політики визначено створення цифрових корпусів, електронних словників, термінологічних банків, мовних технологій та інформаційних ресурсів.
Інтернаціоналізація	Держава дозволяє використання іноземних мов у спільних освітніх програмах, програмах подвійних дипломів та навчанні іноземних здобувачів без втрати статусу литовської мови як основної мови навчання.
Інституційна автономія ЗВО	Зклади вищої освіти отримали можливість формувати власні принципи мовної політики. Найбільш комплексною є мовна політика Університету Вітовта Великого, що поєднує підтримку державної мови із розвитком багатомовності.
Сучасні виклики	Основними викликами визначено посилення впливу англійської мови, необхідність розвитку литовської мови у цифровому просторі та збереження її позицій як мови науки.

Проведений аналіз також дав змогу встановити, що в останні роки фокус державної мовної політики поступово зсувається від переважно нормативно-контрольної моделі до моделі розвитку мовного середовища. Особлива увага приділяється цифровій трансформації мовних ресурсів, підтримці мовних технологій, удосконаленню системи мовної освіти та розширенню сфер використання литовської мови у науковій діяльності. Крім того, встановлено, що інтернаціоналізація вищої освіти не призвела до відмови від пріоритетності державної мови. Натомість нормативна база Литви передбачає чітко визначені випадки використання іноземних мов в освітньому процесі, що уможливорює поєднання вимог міжнародної академічної співпраці із захистом національного мовного простору.

Окремим результатом дослідження стало узагальнення взаємозв'язків між ключовими складовими сучасної мовної політики Литви (рис. 1).

Таким чином, сучасна модель мовної політики Литви характеризується комплексністю, оскільки поєднує нормативно-правові механізми захисту державної мови, розвиток цифрової мовної інфраструктури, підтримку мовної освіти та створення умов для міжнародної академічної співпраці. Аналіз також показав, що заклади вищої освіти активно виступають не лише виконавцями державної мовної політики, а й

самостійними учасниками її реалізації через розроблення власних інституційних мовних стратегій.

Рис. 1. Взаємозв'язок складових мовної політики Литви у сфері вищої освіти

Обговорення

Інтерпретація результатів. Отримані результати дослідження свідчать, що сучасна мовна політика Литви є результатом поєднання двох взаємопов'язаних процесів: послідовного зміцнення статусу литовської мови та необхідності адаптації системи вищої освіти до вимог міжнародного академічного середовища. У зв'язку з цим сучасна модель мовної політики не обмежується нормативно-правовим регулюванням використання державної мови, а залучає також інституційні, освітні, цифрові та організаційні механізми її підтримки.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що ефективність литовської мовної політики досягається узгодженістю дій між державними органами, науковими установами та університетами. На відміну від моделей, де мовна політика реалізується тільки адміністративними засобами, у Литві побудовано багаторівневу систему управління, де кожен орган виконує чітко визначені функції. Така диференціація повноважень створює умови для паралельного нормативного регулювання, наукового супроводу та практичної реалізації мовної політики.

Одержані результати дали змогу встановити, що цифровізація виступає одним із визначальних чинників трансформації мовної політики. Якщо у попередні роки основна увага приділялася визначенню мовних норм і контролю за їх дотриманням, то сучасні нормативні документи спрямовані на розвиток цифрових мовних ресурсів, електронних

корпусів, термінологічних баз даних та мовних технологій. Таким чином відбувається зміна логіки державної мовної політики, тобто збереження державної мови розглядається не лише як питання законодавчого захисту, а й як необхідна умова її конкурентоспроможності у цифровому інформаційному просторі.

Важливими є результати, що стосуються інтернаціоналізації вищої освіти: проведений аналіз не підтвердив наявності прямого конфлікту між розвитком міжнародної академічної співпраці та підтримкою литовської мови. Навпаки, нормативні й інституційні механізми дають можливість поєднувати ці напрями. Використання іноземних мов дозволяється у тих видах освітньої діяльності, які пов'язані з міжнародними програмами, академічною мобільністю або навчанням іноземних здобувачів освіти, тоді як литовська мова зберігає статус основної мови функціонування закладів вищої освіти. Цікавим у цьому контексті є досвід Університету Вітовта Великого, який показав, що реалізація мовної політики може здійснюватися не тільки через виконання державних вимог, а й через вибудовування власної інституційної стратегії розвитку багатомовності. Це говорить про поступове розширення ролі закладів вищої освіти як активних учасників мовної політики, які спроможні адаптувати загальнодержавні пріоритети до потреб академічної спільноти. Проте результати аналізу виявили нові виклики, що стосуються посилення ролі англійської мови в міжнародній науці та освіті. Саме цим пояснюється поява у сучасних стратегічних документах положень, спрямованих на підтримку литовської мови як мови науки, розвиток національної термінології та стимулювання публікацій литовською мовою. Таким чином, сучасна мовна політика Литви демонструє ознаки збалансованої моделі, у якій захист державної мови поєднується з відкритістю до міжнародної академічної взаємодії та цифрової трансформації.

Порівняння з іншими дослідженнями. Результати дослідження узгоджуються з висновками, представленими K. Rozenvalde, B. Klaas-Lang та N. Mačianskienė [14], які розглядають мовну політику країн Балтії як результат безперервного пошуку балансу між пріоритетами держави та автономією закладів вищої освіти. Проведений нами аналіз підтверджує, що в Литві взаємодія між державними органами та закладами вищої освіти має переважно партнерський характер, хоча університети поступово отримують більшої автономії у формуванні власної мовної політики.

Отримані дані також співпадають із висновками T. Bulajeva та G. Hogan-Brun [4], які встановили, що інтернаціоналізація литовської вищої освіти не знижує пріоритетності державної мови. Наші висновки підтверджують, що законодавчі механізми дають можливість інтегрувати міжнародний компонент у діяльність закладів вищої освіти без зміни конституційного статусу державної мови. Водночас проведений аналіз сучасних нормативних документів засвідчив, що сьогодні фокус уваги поступово зміщується від вирішення мовних питань до пошуку практичних механізмів балансування багатомовності із забезпеченням конкурентоспроможності державної мови.

Висновки дослідження також співвідносяться із положеннями, запропонованими D. Žemaitis та A. Valotka [21], які доводять, що після відновлення незалежності Литви розвиток нормативного забезпечення мовної політики відбувався послідовно та супроводжувався удосконаленням інституційної системи управління державною мовою. Наші результати підтверджують цю тенденцію і показують, що сучасна модель мовної

політики ґрунтується не лише на нормативно-правових актах, а й на діяльності спеціалізованих мовних органів, які забезпечують реалізацію мовної політики на державному та місцевому рівнях.

Подібними є й висновки порівняно з дослідженням L. Kalėdienė та O. Aleknavičienė [9], L. Vilkienė [19], які обґрунтовують сучасні зміни мовної політики як наслідок глобалізації, цифрової трансформації та міграційних процесів. Наше дослідження підтверджує, що саме ці фактори визначають зміст нових нормативних документів Литви, однак дозволяють масштабніше простежити, як зазначені тенденції відображаються безпосередньо у сфері вищої освіти та впливають на мовну політику закладів вищої освіти.

Отримані результати також узгоджуються з висновками A. Gaidienė та A. Tamulionienė [7], які вважають розвиток цифрових мовних ресурсів як одну з головних умов забезпечення захисту мови в цифрову епоху. Водночас проведений аналіз засвідчив, що цифрові трансформації у Литві мають не лише технологічне, а й стратегічне значення, оскільки розвиток мовних корпусів, електронних словників, термінологічних баз і мовних інструментів інтегрується у загальну систему державної мовної політики та безпосередньо впливає на підвищення конкурентоспроможності литовської мови.

Окремі результати нашого дослідження співвідносяться зі положеннями Agreement on National Education Policy (2021–2030) [1], де інтернаціоналізація освіти визначається одним із ключових чинників розвитку освітньої системи Литви. В доповнення до цього документа, що окреслює загальні тенденції освітньої політики, результати нашого дослідження конкретизують роль мовної політики в процесі інтернаціоналізації та демонструють взаємозв'язок між розвитком мультилінгвальності, цифрових технологій і підтримкою державної мови. Крім того, результати аналізу доповнюють матеріали UNESCO (2022) [15], присвячені інтеграції українських здобувачів освіти у литовську систему освіти. В матеріалах UNESCO основну увагу приділено організації освітнього процесу та забезпеченню доступу до освіти, наше ж дослідження дозволяє розглядати ці питання в більш масштабному контексті державної мовної політики, яка поєднує підтримку литовської мови з засобами мовної інтеграції іноземців і осіб, які прибувають до Литви внаслідок міграційних процесів.

Наукова новизна (розгорнуто). Наукова новизна проведеного дослідження полягає в комплексному аналізі сучасної мовної політики Литви в умовах цифровізації та інтернаціоналізації вищої освіти з урахуванням актуальних нормативно-правових документів, стратегічних програм і практик університетів.

Вперше здійснено комплексний аналіз взаємозв'язку між державною мовною політикою Литви, процесами цифровізації та інтернаціоналізації системи вищої освіти на основі нормативної бази 2021–2024 років. Підтверджено гіпотезу про поєднання двох стратегічних напрямів литовської системи вищої освіти: захисту державної мови та розширення міжнародної академічної співпраці. Обґрунтовано, що сучасна мовна політика Литви сформована не на протиставленні націоналізації та інтернаціоналізації, а на їх збалансованій взаємодії через нормативно-правове регулювання, мовне планування та інституційну автономію закладів вищої освіти. Подальшого розвитку набуло розуміння ролі університетів як активних суб'єктів реалізації державної мовної

політики. На прикладі Університету Вітовта Великого продемонстровано, що інституційні мовні стратегії можуть поєднувати підтримку литовської мови, розвиток мультилінгвальності, академічної мобільності та міжнародної конкурентоспроможності без втрати національної мовної ідентичності. Конкретизовано роль цифровізації як ключового чинника трансформації державної мовної політики, оскільки сучасні цифрові технології є не лише інструментом поширення англійської мови в академічному просторі, а й засобом зміцнення позицій литовської мови шляхом створення електронних словників, мовних корпусів, термінологічних баз даних, цифрових освітніх платформ і ресурсів автоматизованої мовної підтримки.

Практичне значення (розгорнуто). Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані під час розроблення та вдосконалення мовної політики у сфері вищої освіти в умовах цифровізації та розширення міжнародного академічного співробітництва. Матеріали дослідження можуть бути корисними для органів державної влади, керівників закладів вищої освіти, фахівців із міжнародної діяльності університетів, а також дослідників, які займаються питаннями мовної політики та розвитку вищої освіти. Представлені результати можуть бути враховані під час розроблення мовних стратегій закладів вищої освіти, створення програм підтримки державної мови в університетському середовищі та планування заходів із розвитку міжнародної співпраці. Отримані результати також можуть бути впроваджені в освітній процес під час викладання дисциплін, пов'язаних із порівняльною педагогікою, освітньою політикою, мовним плануванням, міжнародною освітою та європейською інтеграцією.

Висновки

1. Встановлено, що сучасна мовна політика Литви у сфері вищої освіти має комплексний характер і базується на поєднанні нормативно-правових та інституційних механізмів: її основу становлять Конституція Литовської Республіки, Закон про державну мову, Закон про вищу освіту та сучасні стратегічні документи, спрямовані на підтримку функціонування литовської мови в умовах цифрової трансформації та міжнародної інтеграції.

2. З'ясовано, що цифровізація є ключовим чинником розвитку державної мовної політики, державними програмами передбачено створення електронних мовних ресурсів, термінологічних баз, цифрових корпусів, мовних технологій і сучасних освітніх платформ, що забезпечує конкурентоспроможність литовської мови в інформаційному та академічному середовищі.

3. Доведено, що інтернаціоналізація вищої освіти в Литві не зменшує пріоритетної ролі державної мови, оскільки нормативна база дозволяє використовувати іноземні мови під час реалізації міжнародних освітніх програм, навчання іноземних здобувачів освіти та академічної мобільності, водночас зберігаючи литовську мову як основну мову освітнього процесу.

4. Визначено, що ефективна реалізація мовної політики значною мірою залежить від діяльності закладів вищої освіти, оскільки інституційна мовна політика забезпечує збалансований розвиток державної мови, багатомовності та міжнародної академічної співпраці, сприяючи інтеграції університетів до європейського освітнього простору без втрати національної мовної ідентичності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з проведенням порівняльного аналізу мовної політики інших країн Європейського Союзу, вивченням практик

цифрової підтримки державних мов у системі вищої освіти. Важливим вектором є дослідження можливостей адаптації окремих елементів литовського досвіду до умов розвитку мовної політики України.

Список використаних джерел

1. Agreement on National Education Policy (2021–2030). Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Lithuania. URL: <https://smsm.lrv.lt/en/legal-information/agreement-on-national-education-policy-2021-2030/>
2. Barzdenienė A. Mokslas ir valstybinė kalba. *State Language Inspectorate of Lithuania*. 2022. URL: <https://vki.lrv.lt/lt/naujienos/mokslas-ir-valstybine-kalba/>
3. Bicjutko T. Canadian Immersion, Baltic Transitional Bilingual Education and European Plurilingualism. *Nordic and Baltic Perspectives in Canadian Studies: An Interdisciplinary Approach to Northern Spaces Narratives* / ed. by S. Bédard-Goulet, C. Premat. Stockholm: Stockholm University Press, 2023. P. 193–221. <https://doi.org/10.16993/bci.g>
4. Bulajeva T., Hogan-Brun G. Internationalisation of higher education and nation building: Resolving language policy dilemmas in Lithuania. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 2014. Vol. 35, No. 4. P. 318–331. <https://doi.org/10.1080/01434632.2013.874431>
5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Council of Europe. 2001. URL: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/CECR_En.pdf
6. Dobržinskienė R., Stepanovienė A. Lithuanian language policy in multilingual Europe: legal and social aspects. *Public Security and Public Order*. 2021. No. 26. P. 71–80. <https://doi.org/10.13165/PSPO-21-26-25>
7. Gaidienė A., Tamulionienė A. European Language Equality in the Digital Age: The Case of Lithuania. *Acta Linguistica Lithuanica*. 2022. Vol. 86. <https://doi.org/10.35321/all86-08>
8. Hogan-Brun G., Ramonienė M. Locating Lithuanian in the (Re-)Intellectualisation Debate. *Current Issues in Language Planning*. 2002. Vol. 3, No. 1. P. 62–75.
9. Kalėdienė L., Aleknavičienė O. Language Policy in Lithuania: Current Issues in the Legal Framework. *Current Issues in Language Planning*. 2024. Vol. 26, No. 1. P. 43–62. DOI: <https://doi.org/10.1080/14664208.2024.2331590>
10. Language Policy Guidelines of Vytautas Magnus University. 2018. URL: https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2023/03/VMU-LANGUAGE-POLICY-GUIDELINES-2018_07_27_EN_-pdf
11. Lietuvių kalbos prestižo stiprinimo programa. 2024. URL: <https://www.vlkk.lt/vlkk-nutarimai/nutarimai/del-lietuviu-kalbos-prestizo-stiprinimo-programos-patvirtinimo24?lang=lt>
12. Mačianskienė N. Developing Institutional Language Policy. *Santalka*. 2011. Vol. 19, No. 2. P. 158–167. <https://doi.org/10.3846/cpe.2011.17>
13. Matulionytė A., Jakaitė-Bulbukienė K. Students' Attitudes Towards the Standardisation of the Lithuanian Language. *Taikomoji kalbotyra*. 2021. Vol. 16. P. 110–130. <https://doi.org/10.15388/Taikalbot.2021.16.7>
14. Rozenvalde K., Klaas-Lang B., Mačianskienė N. State and University Tensions in Baltic Higher Education Language Policy. *Open Linguistics*. 2023. Vol. 9, No. 1. Article 20220223. <https://doi.org/10.1515/opli-2022-0223>
15. UNESCO. Lithuania's Education Responses to the Influx of Ukrainian Students. 2022. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/lithuanias-education-responses-influx-ukrainian-students>
16. Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos. 2003. URL: <http://www.pprc.lt/vkm/kategor.htm>

17. Valstybinės kalbos vartojimo, norminimo ir sklaidos programa. 2021. URL: <https://www.vlkk.lt/programos/projektu-vykdymas/valstybines-kalbos-vartojimo-norminimo-ir-sklaidos-programa?lang=lt>
18. Valstybinės kalbos politikos 2023–2030 metų gairės. 2023. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/020e391009f811eeb489c7d891071d0a>
19. Vilkienė L. Attitudes About Appropriate Languages for Different Spheres of Life: The Case of Lithuania. *Journal of Language and Social Psychology*. 2025. Vol. 44, Iss. 3–4. P. 297–318. <https://doi.org/10.1177/0261927X251315660>
20. Wilkinson R., Gabriėls R. (eds.). *The Englishization of Higher Education in Europe*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2021. 382 p. <https://doi.org/10.5117/9789463727358>
21. Žemaitis D., Valotka A. Legal Status of the State Language in Lithuania after the Restoration of Independence. *Lietuvių kalba*. 2024. <https://doi.org/10.15388/LK.2023.01>

References

1. Agreement on National Education Policy (2021–2030). (2021). Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Lithuania. <https://smsm.lrv.lt/en/legal-information/agreement-on-national-education-policy-2021-2030/>
2. Barzdenienė, A. (2022). Mokslas ir valstybinė kalba [Science and the state language]. State Language Inspectorate of Lithuania. <https://vki.lrv.lt/lt/naujienos/mokslas-ir-valstybine-kalba/>
3. Bicjutko, T. (2023). Canadian immersion, Baltic transitional bilingual education and European plurilingualism. In S. Bédard-Goulet & C. Premat (Eds.), *Nordic and Baltic perspectives in Canadian studies: An interdisciplinary approach to Northern spaces narratives* (pp. 193–221). Stockholm University Press. <https://doi.org/10.16993/bci.g>
4. Bulajeva, T., & Hogan-Brun, G. (2014). Internationalisation of higher education and nation building: Resolving language policy dilemmas in Lithuania. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 35(4), 318–331. <https://doi.org/10.1080/01434632.2013.874431>
5. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf
6. Dobržinskienė, R., & Stepanovienė, A. (2021). Lithuanian language policy in multilingual Europe: Legal and social aspects. *Public Security and Public Order*, 26, 71–80. <https://doi.org/10.13165/PSPO-21-26-25>
7. Gaidienė, A., & Tamulionienė, A. (2022). European language equality in the digital age: The case of Lithuania. *Acta Linguistica Lithuanica*, 86. <https://doi.org/10.35321/all86-08>
8. Hogan-Brun, G., & Ramonienė, M. (2002). Locating Lithuanian in the (re-)intellectualisation debate. *Current Issues in Language Planning*, 3(1), 62–75.
9. Kalėdienė, L., & Aleknavičienė, O. (2024). Language policy in Lithuania: Current issues in the legal framework. *Current Issues in Language Planning*, 26(1), 43–62. <https://doi.org/10.1080/14664208.2024.2331590>
10. Language Policy Guidelines of Vytautas Magnus University. (2018). Vytautas Magnus University. https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2023/03/VMU-LANGUAGE-POLICY-GUIDELINES-2018_07_27_EN_.pdf
11. Lietuvių kalbos prestižo stiprinimo programa [Programme for strengthening the prestige of the Lithuanian language]. (2024). State Commission of the Lithuanian Language. <https://www.vlkk.lt/vlkk-nutarimai/nutarimai/del-lietuviu-kalbos-prestizo-stiprinimo-programos-patvirtinimo24?lang=lt>

12. Mačianskienė, N. (2011). Developing institutional language policy. *Santalka*, 19(2), 158–167. <https://doi.org/10.3846/cpe.2011.17>
13. Matulionytė, A., & Jakaitė-Bulbukienė, K. (2021). Students' attitudes towards the standardisation of the Lithuanian language. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 110–130. <https://doi.org/10.15388/Taikalbot.2021.16.7>
14. Rozenvalde, K., Klaas-Lang, B., & Mačianskienė, N. (2023). State and university tensions in Baltic higher education language policy. *Open Linguistics*, 9(1), Article 20220223. <https://doi.org/10.1515/opli-2022-0223>
15. UNESCO. (2022). Lithuania's education responses to the influx of Ukrainian students. <https://www.unesco.org/en/articles/lithuanias-education-responses-influx-ukrainian-students>
16. Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos [Categories of state language proficiency]. (2003). <http://www.pprc.lt/vkm/kategor.htm>
17. Valstybinės kalbos vartojimo, norminimo ir sklaidos programa [Programme for the use, standardisation and dissemination of the state language]. (2021). State Commission of the Lithuanian Language. <https://www.vlkk.lt/programos/projektu-vykdydas/valstybines-kalbos-vartojimo-norminimo-ir-sklaidos-programa?lang=lt>
18. Valstybinės kalbos politikos 2023–2030 metų gairės [Guidelines for state language policy for 2023–2030]. (2023). Seimas of the Republic of Lithuania. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/020e391009f811eeb489c7d891071d0a>
19. Vilkienė, L. (2025). Attitudes about appropriate languages for different spheres of life: The case of Lithuania. *Journal of Language and Social Psychology*, 44(3–4), 297–318. <https://doi.org/10.1177/0261927X251315660>
20. Wilkinson, R., & Gabriëls, R. (Eds.). (2021). The Englishization of higher education in Europe. Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.5117/9789463727358>
21. Žemaitis, D., & Valotka, A. (2024). Legal status of the state language in Lithuania after the restoration of independence. *Lietuvių kalba*. <https://doi.org/10.15388/LK.2023.01>